

Фикҳ дарслари (117-дарс). Махси ва тахтакачга масх тортиш ва синдирувчилари (иккинчи мақола)

13:00 / 31.12.2020 3005

هَلْ عُلِّمَ لِكُلِّ صَالِحٍ لِكُلِّ وَاسِعٍ أَنْ يُضَرَّ عُبُودٌ شَرُّهُ عَرِيضٌ مَلَانِ
نَحْيَ عَنِ الْعَبْثِ بِصَفِّ أَمَامِهِ فِي عَادَةِ الْوَأْدِ ابْنِ عَرِيضٍ مَلَانِ وَتَجَاحُجَ رَحْمَتِ مَلَانِ
عَسْمَ الْوَأْدِ نِيْفُ الْوَأْدِ عَسْمَ الْوَأْدِ وَتَجَاحُجَ نَمْعَ رَفِّ

Муғийра ибн Шўъба розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам ҳожатга чиққан эдилар. Муғийра орқаларидан идишда сув олиб бориб, ҳожатларидан фориг бўлганларидан кейин қуйиб турди. Бас, у зот таҳорат қилдилар ва икки махсиларига масх тортдилар».

Бешовлари ривоят қилишган.

أَيُّ تِلْقَافٍ نِيْفُ الْوَأْدِ عَسْمَ الْوَأْدِ وَتَجَاحُجَ رَحْمَتِ مَلَانِ
لِجَوَازِ بَرِّي نَمْعَ الْوَأْدِ أَدْوَبَ تَيْسَنَ تَنْ أَلَبَ : لَأَق ؟ تَيْسَنَ
دُوَادُوبَ الْوَأْدِ

Яна ўша кишидан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам махсига масх тортдилар. Мен у кишига:

«Эй Аллоҳнинг Расули, унутдингизми?» дедим.

У зот соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Йўқ! Сен унутдинг. Роббим азза ва жалла мени шунга амр қилган», дедилар».

Абу Довуд ривоят қилган.

هَلْ لَإِلَهِ إِلَّا اللَّهُ وَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ۝ هَلْ يَدْعُونَ سِوَاهُ مَا لَا تَفْعَلُ ۝ كَلِمَاتٌ كُفْرًا ۝ وَهِيَ تَكْتُمُ الْكُفْرَانَ وَالْحَدِيدُ يُغْطِي الْحَدِيدَ ۝ وَإِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا عَذَابًا دُونَ ذَلِكَ وَلَٰكِن لَّا تُدْرِكُهُ الْبَصَرُ وَلَا هُمْ يَحْصَوْنَ ۝ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ الْمَمْنُونِ ۝ هَلْ يَدْعُونَ سِوَاهُ مَا لَا تَفْعَلُ ۝ كَلِمَاتٌ كُفْرًا ۝ وَهِيَ تَكْتُمُ الْكُفْرَانَ وَالْحَدِيدُ يُغْطِي الْحَدِيدَ ۝ وَإِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا عَذَابًا دُونَ ذَلِكَ وَلَٰكِن لَّا تُدْرِكُهُ الْبَصَرُ وَلَا هُمْ يَحْصَوْنَ ۝ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ الْمَمْنُونِ ۝

Бурайда розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Нажоший Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламга бир жуфт қора содда махси ҳадя қилди. Бас, у зот уларни кийдилар, таҳорат қилдилар ва масҳ тортдилар».

Абу Довуд, Аҳмад ва Термизий ривоят қилишган.

هَلْ يَدْعُونَ سِوَاهُ مَا لَا تَفْعَلُ ۝ كَلِمَاتٌ كُفْرًا ۝ وَهِيَ تَكْتُمُ الْكُفْرَانَ وَالْحَدِيدُ يُغْطِي الْحَدِيدَ ۝ وَإِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا عَذَابًا دُونَ ذَلِكَ وَلَٰكِن لَّا تُدْرِكُهُ الْبَصَرُ وَلَا هُمْ يَحْصَوْنَ ۝ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ الْمَمْنُونِ ۝ هَلْ يَدْعُونَ سِوَاهُ مَا لَا تَفْعَلُ ۝ كَلِمَاتٌ كُفْرًا ۝ وَهِيَ تَكْتُمُ الْكُفْرَانَ وَالْحَدِيدُ يُغْطِي الْحَدِيدَ ۝ وَإِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا عَذَابًا دُونَ ذَلِكَ وَلَٰكِن لَّا تُدْرِكُهُ الْبَصَرُ وَلَا هُمْ يَحْصَوْنَ ۝ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ الْمَمْنُونِ ۝

Муғийра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Бир сафарда Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам билан бирга эдим. У зотнинг маҳсиларини ечмоқчи бўлиб, эгилдим. Шунда у зот: «Қўявер, чунки мен уни таҳоратли оёққа кийганман», дедилар ва унга масҳ тортдилар».

Учовлари ривоят қилишган.

Махсига масҳ тортиш таҳорат пайтидаги икки оёқни ювишнинг ўрнига ўтади.

«Масҳ» сўзи луғатда қўлни бир нарсанинг устидан силаб ўтказишни англатади.

Шаръий истилоҳда эса сув билан ҳўлланган қўлни махсус оёқ кийимининг махсус жойидан махсус замонда силаб ўтказишга «махсига масҳ тортиш» дейилади.

Энди ушбу масалага оид матнни шарҳ қилишга ўтайлик.

Махсига масҳ тортиш кичик бетаҳорат кишига жоиздир.

Масҳ тортиш таҳорати кетган одам янги таҳорат қилганда жоиз бўлган бир ишдир.

Ғусл вожиб бўлган одамга эмас.

Бу ҳолдаги одам махсини ечиб, ғусл қилади.

Унинг фарзи болдирдан пастга қўлнинг уч бармоғи миқдорида чизиқ тортишдир.

Яъни махси ёки унинг ўрнига ўтадиган пойабзалнинг оёқ устини беркитиб турадиган қисмига уч бармоқ миқдорида масҳ тортса, фарзи адо этилган, масҳ ўрнига қўйилган бўлади.

Махсига масҳ тортишда икки қўлни ҳўллағач, бармоқларни ёйиб, ўнг қўлни ўнг махсининг, чап қўлни чап махсининг учига қўйилади ва қўлни махси устидан тортиб бориб, тўпиқлар бор жойгача етказилади.

Уни икки чориққа ва тўпиқни тўсувчи ҳамда сафар қилишга ярайдиган нарсага тортиш жоиздир.

Чориқ совуқда махсининг устидан кийиладиган нарса бўлган. Абу Довуд, Ибн Можа, Ибн Хузайма ва Ҳоким Абдурраҳмон ибн Авф розияллоҳу анҳудан келтирган ривоятда Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг чориққа масҳ тортганлари айтилган.

Махсини кийгандан кейин таҳорати кетмай туриб, устидан чориқни кийган бўлса, унга масҳ тортса бўлади. Аммо таҳорати кетиб, қайта таҳорат қилаётганда махсига масҳ тортиб олиб, кейин чориқни кийган бўлса, унга масҳ тортиб бўлмайди.

Махси ва чориқдан бошқа, уларнинг вазифасини адо этадиган пойабзалларга ҳам масҳ тортса бўлади. Бунинг учун мазкур пойабзаллар икки оёқнинг тўпиқдан юқорисини тўсадиган, боғламаса ҳам, ўзи тик турадиган ва у билан юриб сафар қилса бўладиган даражада бўлиши лозим. Мазкур сафар энг ози бир фарсах, яъни 5544 метр масофага бўлиши керак. Агар мазкур масофани босиб ўтгунча йиртилиб кетадиган пойабзал бўлса, унга масҳ тортиш жоиз эмас.

(Давоми бор)

«Кифоя» китобининг биринчи жузидан